

אם זהו אל"ף - מה יהיה ב"ת?

אפרסק בריבוע

הזמנה. מקום ריאלי ברשימת-המועמדים לבא-כוחו. אין בעיות.

מצדיקי הסעיף דיברו, כמובן, בשם הציונות. גם הפעם שימשה הציונות המיסכנה אמתלה נוחה לשתי תות. "יש לנו תנועות גדולות בגולה", הם אמרו. "איך אפשר למנוע מהן להשתתף במאמצינו בארץ?" בקיצור: תחי הציונות! תחי השחיתות!

אם מותר למפלגה לקבל סכומי-ענק מחו"ל, בלי כל הגבלה - מדוע היה צורך בהקמת אל"ף? הרי המיליונרים של שימרון פרס יכלו לתת את "התרו" מות" שלהם למפלגתו? הדבר היה דרוש מפני שיש בחוק גם מיגבלה על ההוצאות.

בהצדיק את בקשתם לממן את פעולות מפלגותיהם בכספי הציבור, מבלי לזכור על "תרומות" הבאות (כביכול) מחו"ל, פייסו המציעים את הציבור בטענה פשוטה: לא חשוב כמה ייכנס לכיס המפלגה. במילא לא תוכל להוציא את הכסף. כי לפני חוק זה, מותר לכל מפלגה להוציא במערכת-הבחירות סכום מוגבל בלבד. לכל מפלגה המקבלת מימון מקופת-הציבור מותר להוציא במערכת-הבחירות רק את הכסף שזכתה בו מידי המדינה. בתוספת סכום השווה לשליש מכסף זה. יש מחסום, מותר למערך להוציא הרבה - אך יש לכך גבול מסוים וברור. והנה כא הדבר ששמו אל"ף.

אל"ף אינו מפלגה. אין הוא מקבל מימון מקר פת-המדינה. זהו אירגון מתנדב של אזרחים מתנדים בים, העושה פעולות בתנדבות.

המערך יקבל מימון מפלגתי, בלי עין הרע, ויוציא אותו כיד המלך. הוא גם יקבל תרומות, ויוציא סכום השווה לשליש נוסף. ביגלל האינפלציה קשה לדעת מה יהיה הסכום הסופי, ויש להניח כי ינוע בין 200 ל-300 מיליון לירות.

זהו סכום עצום? בהחלט. אך לא בעיני מפלגה הרוצה לזכות ברוב מוחלט, ושהמנהיג החדש שלה - שימרון פרס - רוצה להוכיח לעצמו ולעולם שהוא יכול לנחול ניצחון אשר יאפיל על כל הישגי דויד בן-גוריון ומנחם בגין גם יחד.

הוא זקוק למאות מיליונים נוספים. מניין הם יבואו? מאל"ף. איך אפשר להוציא אותם? באמצעות אל"ף. אל"ף לא ישתתף במערכת-הבחירות. לא ולא. הוא רק יהלל וישבח את שימרון פרס. יעלה על נס את תכונותיו הגאוניות, יתאר את אושרה של מפלגה אשר זכתה ואיש נדיר כזה עומד בראש.

אפשר ליהנות מתחבולה. אלוהים, שציווה על עמו "בתחבולות תעשה מלחמה", ציווה על מיי"לגתו "בתחבולות תעשה בחירות".

אך מה שמתגלה כאן לעינינו אינו רק תחבולה בלבד. נפתחת כאן דלת לשחיתות בממדים העוצרים את הנשימה.

המערך מעז לצפצף על יסודות המוסר הציבורי, טוהר-המידות ורוח החוק בעצם הימים שבהם הוא מבקש את אמון הבוחרים. איך הוא יתנהג כשהיה בשירות?

אני בטוח שיש מיליונרים טובי-לב, המוכנים לתת מיליונים לאדם המבקש להיות ראש-הממשלה, פשוט כדי לשמח את ליבו. בוודאי שיש. אלא שאני עצמי לא פגשתי הרבה מיליונרים כאלה. כימעט כל המיליונרים שאני מכיר - ואני מודה שאין הם רבים - דואגים מאוד-מאוד לכסף שלהם. אין הם נותנים דבר, מבלי לקוות לתמורה. קל וחומר כשהם עושים בארץ עסקים של הרבה-הרבה מיליוני דולרים.

אחת מסידרות הטלוויזיה, שהוקרנו בארץ, הראתה קבוצה של מיליארדרים אמריקאיים, שבחרו בעסקן קטן כבמועמד לנשיאות ארצות-הברית, כדי לחלק ביניהם את השלל.

רוצים ליצור אפשרות כזאת בארץ? האם תקום בארץ ממשלה, שלראשיה תהיה התחייבות מוסרית מראש (אם לא יותר מזה) לקבוצה של מיליארדרים, שמימנו את בחירתם? האם יתחלכו בעור למ אליהוון אשר יחשו כי ממשלת-ישראל מונחת - פשוטו כמשמעו - בכיסם? ובכיסם? ואם זהו אל"ף של ממשלת-פרס, מה יהיה ב"ת?

המפלגות להודק לעיסקות מושחתות? לשון אחרת: האם לא כדאי שכספי-המדינה יבואו במקום כספי-שוחר למימון המפלגות?

ה עוקץ הוא במילה, במקום. כספי-המדינה כמקום כספי-שוחר - הרי זה שינוי לפוכה. כספי-המדינה נוסף על כספי-שוחר - הרי זה שינוי דרעה.

הדבר היה ברור מן הרגע הראשון. מציעי-החוק ניצלו את הגילויים שלנו על השחיתות המיפלגתית, והפכו אותם קרדום לחפור בו. הם אמרו בגלוי: יש לפטור את המפלגות המיסכנות מן הצורך להיות מושחתות. החוק החדש ישים קץ לשחיתות. כיצד?

בשתי צורות: הן על-ידי הגבלת ההכנסות, הן על-ידי הגבלת ההוצאות. למפלגות יהיה אסור לקבל "תרומות" מגופים כלכליים. ואסור יהיה להן להוציא כספים העולים על סכום מסוים. התחבולה ששמה אל"ף באה להערים על שתי המיגבלות כאחת.

רטפל תחילה בעניין ההכנסות. הצעת-החוק המקורית אסרה, כביכול, על המפלגות לקבל כספים מגופים כלכליים, והתירה להן רק לקבל תרומות מיחידים. הכוונה המוצהרת: מכיוון שגוף כלי לא יתן תרומה מבלי לקבל תמורה, הרי זה למעשה שוחד למפלגה המסוגלת להעניק לו הטבות מקופת-הציבור.

משום כך אמר סעיף 8 בנוסח הסופי, שנתקבל בי-קריאה השלישית: - "לא תקבל סיעה, במישורו או בעקיפין, כל תרומה מתאגיד בארץ". פשוט? לגמרי לא. כי יש בחומה בצורה זו פירצה שגם פירי יכוד לעבור בה. פירי? שכטן שלם של פוידים, זה לצד זה!

החור טמון במילה "בארץ". הגשתי לעסיף זה הסתייגות פשוטה: להוסיף את המלים "ובחוץ לארץ". היא נדחתה כימעט פת-אחד. ההצבעה הסופית על הסעיף היתה 73 בעד, 4 נגד. לפי סעיף זה, יכולה מפלגה לקבל כספים בלתי-מוגבלים מחו"ל. כלומר: כל מיליונר ישראלי, הרוצה לקנות לעצמו חלק בממשלה הבאה, יכול להקים חברה בוואדון ולהזרים באמצעותה עשרות מיליוני לירות למפלגה שתבטיח לו את מבוקשו - רשיון, זיכיון, מענק,

את השערוריות הגדולות ביותר בתולדות ה-מדינה הולכת ומתפתחת לנגד עינינו. מבלי שמישהו יתרגש מזה - למרות שזהו אפרסק בריבוע.

יש לפרשה זו חשיבות כפולה ומכופלת, מפני שזוהי השערוריה הראשונה של המישטר הבא - ממשלת-המערך. היא סימן לבאות. היא מתקשטת באות הראשונה של הכתב-העברי: אל"ף.

חסידור של שימרון פרס מצדיקים את קיומו של אירגון מזורז - "אזרחים למען פרס" - מול פני ההתנגדות הרבה, שקמה לה בתוככי המפלגה. ההתנגדות אינה עקרונית, חלילה. (במערך, שום דבר אינו עקרוני.) היא מעשית. עסקני המפלגה הוששים מפני היווצרותו של מוקד-עוצמה חדש, עצמאי ונפרד, שלא יהיה נתון לשליטתם, ושיש בכוחו לרוקן את מוסי-דות המפלגה מתוכנם.

כנגד זה טוענים חסידיו פרס שאל"ף היא המצאה גאורנית. בעזרת תחבולה זו ניתן יהיה לגייס כספים בלי הגבלה, וגם להוציאם בלי מיגבלות. ואכן, בוויכוח זה בין חסדי-עקרונות צודקים אנשי פרס. אל"ף היא תחבולה מתוחכמת כי יותר.

בשנות ה-60 המאוחרות מלאה הארץ גילויים על השיטות הנלוות שבהן נקטה מפא"י למימון פעולותיה.

עד אז היה השבועון העולם הזה הגורם היחיד שר-חשף שיטות אלה. עם כניסתי לכנסת השישית, כנציג תנועת העולם הזה, השתמשתי בדוכן הכנסת כדי להניח חיל ציבור מושגימה על המתרחש מאחורי הקלעים. השיטה, שהופיעה בניצוחו של שרי-האוצר פינחס ספיר, היתה פשוטה ותכליתית: כל מי שרצה משהו מן הממשלה, היה צריך להפי-ריש חלק מן הרווח הצפוי לקופת-המפלגה.

במדינת ישראל אין אישי-עסקים שאינו זקוק לחסדי-הממשלה - עכשיו כמו אז. הממשלה חילקה ביד נדיבה זכויות ורשיונות, הענקות ופטר מסי. הזמנות ומעמד של "מיפעל מאושר", רשיונות למטבע זר והלוואות. כל מי שרצה לקבל חתיכה מן העוגה הענקית הזאת, היה צריך לשלם מעין מעשר לקופה הסמוייה של המפלגה. עיקרון זה לא פעל רק במישור הממלכתי. לצד העיר-גה הממלכתית היו מצויות עוד כמה עוגות גדולות: העיר-גה של הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית, שחילקו מדי שנה עשרות מיליוני דולרים, העוגה של ההסתדרות, על "משק העובדים" הענקי שלה, העוגה של הרשויות המקומיות. כזו מן שרצה בחזק - שים.

הגילויים תכפו, התמונה התבררה, וזה לא מצא חן בעיני מפא"י. עד שעלתה בליבו של מישהו מחשבה גאונית: מדוע לא לנצל את כל הגל הזה לטור-בת מפא"י עצמה?

וכך, בשלהי 1972, הונחה על שולחן הכנסת הצעת-חוק, ששנאה את השם הגראנדיוזי, הצעת חוק בחירות לכנסת ולרשויות מקומיות (מימון, הגבלתן של הכנסות והוצאות וביקורת) תשל"ג-1972.

היתה זאת הצעת-חוק פרטית של חברי-כנסת, וחמתו עליה נציגי הקארטל המקצועי של מפלגות-המימסד: יוחנן באדר, מחרות, משה ברעם ממפא"י, שלמה רוזן ממפ"ם, יצחק גולן מהליברלים העצמאיים ויצחק רפאל מהמפד"ל - האיש שיצא בשן ועין מפרשת-השחיתות הגדולה של תל-גיבורים (תשלום למפד"ל תמורת קבלת עבודות בבניין בית-חולים ממשלתי).